

«L'artista lluita contra la mort amb obres que el sobrevisquin»

Reflexions de l'escultor Josep Maria Subirachs sobre la creació, la malaltia i la fi de la vida

Subirachs retocant una de les seves obres. Foto: Joan Iriarte

Vaig entrevistar Josep Maria Subirachs (1927-2014) a la Sagrada Família l'abril del 1995, molt abans que l'ataqués l'afecció neurodegenerativa que l'ha mantingut allunyat de la pràctica artística durant aquests últims anys. La conversa inaugurava la secció *Resonancia magnética* de la revista mèdica *Jano*, i havia d'abordar qüestions com la malaltia i la mort. En recupero ara uns extractes, com a homenatge pòstum a l'escultor desaparegut.

"Els gossos, les formigues o les granotes no fan obres d'art perquè no són gens conscients de la mort. La consciència de la mort és la raó de ser de l'artista, ens aboquem a fer art perquè sabem que ens morirem. L'artista lluita contra la mort creant obres que el sobrevisquin."

"El dolor i la malaltia solen donar peu a la creació, perquè ens fan prendre consciència del propi cos i ens fan ser encara més conscients de l'existència i la proximitat de la fi. El cos ens va avisant que això s'acaba. A la meua obra sempre hi ha el tema del temps que passa, i per tant la idea de la mort hi és molt present."

"No sóc un home fort perquè vaig passar gana durant l'adolescència. Tinc una salut delicada, allò que se'n diu una mala salut de ferro, però vaig aguantant. Sempre estic una mica refredat, i aquest malestar em serveix per ser conscient del meu cos. He de vigilar amb la pols de la pedra, perquè perjudica els pulmons. Fins ara només he passat un cop pel quiròfan, per una hèrnia d'estómac. L'escultor, a diferència del poeta, no pot treballar des del llit, però els períodes de convalescència et conviden a reflexionar, i aquesta reflexió pot enriquir la teua producció posterior."

"No voldria haver de patir una malaltia que m'impedís treballar. Treballar per devoció, la meua vida no tindria sentit sense la creació. Quedar-me sense vista o perdre l'habilitat manual seria terrible."

"La mort és el no-res, el buit, la fi de tot, l'adéu per sempre. La mort està extraordinàriament lligada a la vida, viure i morir són processos encadenats. I arribarà un dia en què, a part d'anar morint cadascú de nosaltres individualment, morirem com a sistema. Arribarà un moment en què l'espai desapareixerà i les estrelles s'apagaran."

"Preferiria morir de cop, sense dolor i sense fer patir els qui em rodegin."